

(*Da šito s soljo gnojiti*) se ne more sploh in povsod priporočevati, so skušnje na grajšini Grafenegg vnovič pokazale.

(*Elastična cev za napeto govejo šivino*) je nek fabrikant Spiegel iz Michelstadt-a v Heskem našel, s katero se ne sprazne le po vetrovih napeti vamp, ampak se zamorejo tudi v gerlu zabasane reči odpraviti.

(*Drénaza povzdiguje vrednost zemljiš*) na Angleškem tako, da v nekterih krajih se je najemšina (štantnina) za en oral po nji zboljšane senožeti od 3 fl. na 30 fl. povikšala.

Zgodovinske reči.

1. Lobia, ktero mesto je to? ali ne Ljubljana?

Slavni pisatelj de Rubeis v svojih bukvah: Monumenta ecclesiae Aquilejensis (spominki Oglejske cerkve) tudi dostikrat krajnsko deželo omeni, ker je bila dolgo pod duhovsko, nekaj časa tudi pod deželsko oblastjo Oglejskih patriarhov. Njegovo razlaganje se skozi in skozi opira na stare pisma, ktere so večidel s celim obsežkom zaznamovane.

Med drugimi ti pisatelj napelje pismo od leta 1296, v katerem patriarh Rajmund de la Turre volitev dveh korarjev Oglejske cerkve poterdí. Začne se to pismo z besedami: Apud civitatem in Lobia, palatii Domini patriarchae Aquilejensis (v mestu Lobii, v palači Gospoda Oglejskega patriarha).

To ime „Lobia“ pisano zagledati, koga ne bo pomaknilo, da bi precej ne mislil na Ljubljansko mesto, za ktero se še vedno praša: ali je korenina njegovega imena ljub ali lob? Mene saj je precej ta misel obšla, da bi ta beseda „civitas in Lobia“ znala Ljubljano zadevati, in tedaj bi imeli tukej pisano zgodovinsko spričevanje o ti reči v rokah, ki se je dozdej le po jezikoslovnih potih preiskovala. Po vsaki strani je važno to reč bolj v prevdar vzeti.

Dokazi, na ktere se moja sodba opira, da mesto Lobia je Ljubljana, so ti: Pisatelj Rubeis nič posebej ne razloži, ktero mesto da bi to bilo; drugega mesta pa saj po moji vesti ni temu podobno imenovanega razun Ljubljane. Zakaj latinska beseda „civitas“ pomeni le ktero bolj veliko mesto, da tedaj na kako neznanu vas ni misliti. Dalje, ko bi kdo mislil na Lipnico ali Ljubno na Štajarskem, ondi patriarh palače ali grada ni imel, imel je pa grad v Ljubljani, za ktero mesto je ravno takrat v prepíru bil s koroškim in austrijskim vojvodom. Poslednjič so med pričami podpisani tudi možje, ki so bližje Ljubljani, kakor drugemu podobnemu kraju; namreč: Manfredus de la Turre, Modociensis ecclesiae archipresbyter (imena „Modociensis“ ne vém razsoditi, pa ravno ta Manfred de la Turre je bil po listu patriarha Rajmunda od leta 1298 plebán ali župnik v Kamniku (Magister Rudolphinus, plebanus plebis s. Mariae de Circhiniz (to je očitno Cerknica); Claudius de la Turre plebanus s. Michaelis vallis de Juna (to je s. Mihel pri Pliberku).

To je moje mnenje; naj tudi drugi to reč pretresejo, in svoje misli naznanijo; posebno pa bi nam drago bilo, da bi se prečastiti gosp. Terstenjak o tem oglasil.

P. H.

Tudi pod revno sukno prebiva žlahno serce.

Resnična prigodba.

Grajsina Ledniška na Moravskem je imela 4 novince v vojaštvo (k soldatom) dati. 1. dan majnika leta 1828 je pripeljala 9 fantov pred komisijo. Letí so v Berni

preiskani bili, in čvetero izmed njih je za vojaštvo poterjenih bilo.

Med temi je pa eden vès žalosten in klavern bil. Oficirju se je to čudno zdelo, ker so navadno vsi mladenči iz tiste okolice radi v vojaški stan stopili. Oficir ga opominja: naj bo vesel. „O gospod“, odgovori novinc, „vi me ne poznate. Nisim žalosten, da vojak moram biti. Al skerbijo me moja stara mati, ktero sim dozdej živil in jim jedina podpora bil. Kaj bojo reva vprihodnje počeli — to je, kar me žali“.

Vsi drugi oprosteni fantje so pričujoči bili in so letó čuli. Kar stopi en čverst mladenec izmed njih, Jernej Bertel mu je bilo ime, pred oficirja in reče: „Gospod, jez sim ravno tako močan in zdrav kot tovarš moj, dovolite mi, da namest njega tukaj ostanem. S tem dopolnem dolžnost do cesarja in domovine, in kot človek bratovsko ljubezin do svojega bližnjega. Domovini nadomestujem enega moža, in dam stari materi njeno jedino podporo nazaj“.

Vsi se zavzamejo nad blagodušnim tovaršem. Oficir privoli rad ponudbo verlega fanta, mu podá prijazno roko, in se veseli tacega junaka v službo uverstiti.

Oprosteni mladenec je bil do solz ganjen. „Jez ti nimam nič dati“ — mu reče — „ker sim siromak. Ali jez in moja mati bova za te molila, da te sreča spromlja po vsih potih“. Objameta se, oprosteni mladenec gré vesel domú, verli Jernej Bertel pa stopi v cesarsko službo.

Redek je prigodek, da ptujic za ptujca iz gol ljubezni v vojaški stan stopi. Oficir naznani to prigodbo visokemu dvornemu совету vojništva. Ono dovoli verlemu mladenču darilo in stotniku, kteremu je odločen bil, da naročilo, ako se mladenec za umnega in pripravnega vojaka v službi skaže, ga berž ko berž povzdigniti na višji stopnjo, ker se od vojaka, ki je na tako vižo v službo cesarja stopil, zamore pričakovati pravi junak. Al se ne poterdí očitno nad tem mladenčem resnica, da revna obleka pokriva mnogokrat žlahno serce.

A. Komel.

Ozír v stare čase.

Pad Carigrada 29. majnika 1453.

(Konec.)

Ko drugo jutro sultan v mestu jezdi, mu pride Notaras nasprot, se pred njega verže, mu pokaže svoje zaklade in reče: Vse to sim sultanu prihranal. — Kdo, praša Mohamed, mi je te zaklade in to mesto v oblast dal? — Bog, zaverne Notaras. — Tedaj, odgovori Mohamed, sim Boga in ne tebe hvaliti dolžan. In vendar se poda sultan k bolni ženi Notarasa, jo opomina za svoje zdravje skerbeti, in nje sinove bogato obdaruje. Potem prejezdi celo mesto. Pusto in prazno je bilo, popolnoma obropano, le tú in tam se še po dva ali trije za kako malo stvarico pulijo.

Ko sultan celo mesto prejezdi, se poda v cesarsko poslopje, in ko se po pustih prehodih sprehaja, premišluje žalostni pad visokega carstva. Blízo tega poslopja je napravil veliko gostijo in se zraven vpijanil. Na pol vinjen ukaže poveljniku skopljenec mu mlajšega, 14 let starega sina Notarasa pripeljati, ker mu je zavolj njegove lepote dopadel. Njegov oče se zoperstavi trinožnemu ravnanju in zaverne, da ne bode nikdar svojega sina prostovoljno nesramnemu poželjenju izdal, naj sultan raji rabeljna pošlje. Skopljenec se s temi besedami poverne, in Sultan pošle rabeljna po Notarasa in njegovo celo rodovino. Notaras gré s svojimi sinovi in ženo z rabeljnom. Rabelj jih na pragu pustí, pelje mlajšega sina v poželjenje sultanu in drugim odpušanje nazaj prinese. Notaras se temu tako zavzame, da svoje sinove opomina za kristjanstvo umreti in s temi